

GEDAAGDE VONNIS

In naam van de Koning

RECHTBANK AMSTERDAM

Afdeling privaatrecht

zaaknummer \ rolnummer: 3767416 CV EXPL 15-1116
Uitspraak: 25 september 2015

Vonnis van de kantonrechter
in de zaak van:

wonende te Purmerend
eiser,
nader te noemen: ,
gemachtigde mr. Q.J.A. Meijnen,

t e g e n

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Audax Publishing B.V.
gevestigd te Amsterdam,
nader te noemen Audax,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Code II B.V.
gevestigd te Gilze,
nader te noemen Code II,
gedaagden, gezamenlijk nader te noemen: HP/De Tijd
gemachtigde mr. A.F.G. Welten te Veghel.

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Het verloop van de procedure volgt uit:

- de dagvaarding van 9 oktober 2014 met producties;
- de conclusie van antwoord met producties;
- het vonnis van 31 december 2014, waarbij de zaak is verwezen naar de kamer voor kantonzaken;
- het tussenvonnis van 13 februari 2015, waarbij een verschijning van partijen is gelast;
- het proces-verbaal van comparitie van 26 augustus 2015 en de daarin genoemde stukken.

Daarna is vonnis bepaald.

GRONDEN VAN DE BESLISSING

1. De feiten

Als gesteld en niet (voldoende) weersproken staan de volgende feiten en omstandigheden vast:

- 1.1. [REDACTED] is een fotograaf van bekende en minder bekende Nederlanders.
- 1.2. HP/De Tijd is opinieblad. Dit tijdschrift wordt door Code II uitgegeven. Het tijdschrift en de website hpdetijd.nl is een co-productie van Code II en Audax.
- 1.3. Begin juni 2014 heeft [REDACTED] een foto gemaakt van Volkert van der G. (hierna ook: de Van der G.-foto). Van der G. is dan net vrijgelaten na het uitzitten van een gevangenisstraf vanwege de moord op Pim Fortuyn. Deze foto wordt door sommigen aangeduid als de nieuwsfoto van 2014 en heeft meegedongen naar de prijs voor de Zilveren Camera.
- 1.4. Op 17 juni 2014 heeft De Telegraaf deze foto pontificaal op de voorpagina geplaatst. Bij de plaatsing van de foto heeft de hoofdredactie van De Telegraaf een verantwoording gegeven waarom zij besloten heeft tot publicatie van deze foto waarbij ingegaan wordt op de botsende belangen (eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van Van der G. versus het recht op vrijheid van meningsuiting). De plaatsing van de foto heeft tot discussie geleid en veel nieuwsmedia hebben aan deze discussie aandacht besteed.
- 1.5. Op 17 juni 2014 plaatst HP/De Tijd op de website www.hpdetijd.nl een artikel met de titel "*Volkert- en Dutroux-foto's op voorpagina's roepen discussie op*" (hierna: het artikel). Bij dit artikel is een foto van de voorpagina van De Telegraaf geplaatst waarbij de Van der G.-foto duidelijk zichtbaar is. Een schermafdruk van de website van HP/De Tijd zoals overgelegd door [REDACTED] is hieronder afgebeeld.
- 1.6. Direct onder de foto staat: bron: De Telegraaf. De tekst van het artikel begint met de woorden: "*Het was niet de vraag of, maar wanneer het zou gebeuren: de eerste glimp van de recent vrijgelaten Volkert van der G.*
Bosjes- en vuilnisbakkenfotograaf [REDACTED] liep Volkert gisteren tegen het lijf op de Prinsengracht in Amsterdam, en De Telegraaf kreeg de primeur.".
- 1.7. Onder het artikel is een filmpje geplaatst van Marc Dutroux op de luchtplaats in de gevangenis.
- 1.8. Bij het artikel zijn bezoekers in de gelegenheid gesteld om te kiezen of het openbaren van foto's van Volkert van der G. en Marc Dutroux toelaatbaar is. Bezoekers van de website konden kiezen tussen: "*Nee. Dat weegt niet op tegen de persoonlijke levenssfeer*" en "*Ja. De publieke belangstelling is groot.*"

2. De vordering
 - 2.1. [REDACTED] vordert bij uitvoerbaar bij voorraad te verklaren vonnis:
 - a. Te verklaren voor recht dat HP/De Tijd inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht van [REDACTED] op de Van der G.-foto door deze foto zonder toestemming van [REDACTED] openbaar te hebben gemaakt en verspreid via de website hpdetijd.nl;
 - b. HP/De Tijd te verbieden de Van der G.-foto openbaar te maken en/of te verspreiden zonder toestemming van eiser;
 - c. HP/De Tijd hoofdelijk te veroordelen tot betaling van € 5.000,- wegens inbreuk op zijn auteursrechten, vermeerderd met de wettelijke handelsrente;
 - d. HP/De Tijd te veroordelen tot de door [REDACTED] gemaakte werkelijke proceskosten in de zin van artikel 1019h Rv.

2.2. [REDACTED] stelt hiertoe dat hij het auteursrecht heeft op de foto en dat HP/De Tijd door de foto op de website te plaatsen zonder zijn toestemming inbreuk maakt op dit auteursrecht. Ook wordt inbreuk gemaakt op zijn morele rechten door zijn naam niet te vermelden als maker. Hierdoor heeft hij schade geleden in de vorm van gederfde licentieinkomsten, te verhogen met opslagen vanwege het ontbreken van naamsvermelding, het ontbreken van toestemming en de afbreuk aan de exclusiviteit van de foto. De foto op de website kan niet worden beschouwd als een citaat in de zin van artikel 15a Auteurswet (hierna: Aw) gezien de omvang van de afbeelding, afgezet tegen de (ook inhoudelijk) beperkte tekst, waaruit volgt dat de grote afbeelding 2/3e van het bericht omvat. Daarbij is de foto tweemaal afgebeeld en is de foto volledig overgenomen. Door dit alles is een zodanige nadruk op de Van der G.-foto komen te liggen dat de foto in overwegende mate de functie van versiering van het bericht krijgt. Een kleine afdruk had ook kunnen volstaan om een discussie te voeren. Daarbij doet de weergave afbreuk aan de exploitatie van zijn werk, aldus [REDACTED].

2.3. HP/De Tijd voert gemotiveerd verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

3. De beoordeling

3.1. Als meest verstrekkende verweer van HP/De Tijd wordt betwist dat [REDACTED] nog steeds beschikt over het auteursrecht op de Van der G.-foto nu de mogelijkheid bestaat dat het (exploitatie)recht door hem is overgedragen aan De Telegraaf. [REDACTED] stelt dat hij enkel een licentie heeft verleend aan De Telegraaf voor het gebruik van de foto en dat van een overdracht van rechten geen sprake is. De kantonrechter overweegt dat uit de factuur van [REDACTED] gericht aan De Telegraaf, waarnaar door HP/De Tijd wordt verwezen, op geen enkele wijze is af te leiden dat het auteursrecht is overgedragen. Geconcludeerd wordt dan ook dat onvoldoende is gesteld om aan te nemen dat de maker ([REDACTED]) niet meer beschikt over het auteursrecht.

3.2. De kantonrechter komt dan toe aan de vraag of HP/De Tijd inbreuk maakt op het auteursrecht van [REDACTED]. HP/De Tijd stelt dat van een dergelijke inbreuk geen sprake is omdat de foto op de website moet worden beschouwd als een citaat in de zin van artikel 15a Aw. HP/De Tijd heeft bericht over de discussie die is ontstaan over het openbaar maken de Van der G.-foto. Om de lezer in de gelegenheid te stellen zich een goed beeld te vormen over de plaatsing van deze foto is de geplaatste foto van de voorpagina van De Telegraaf functioneel. De omvang van deze foto moet beoordeeld worden in het licht van de wijze waarop De Telegraaf zelf de Van der G.-foto heeft gepubliceerd. In vergelijking daarmee is de door HP/De Tijd geplaatste foto kleiner en is de omvang in verhouding tot de tekst kleiner. De vraag of de Van der G.-foto te groot is weergegeven is arbitrair: de grootte is afhankelijk van de (browser)instellingen van iedere gebruiker afzonderlijk. De kleine afbeelding van de foto was enkel een link om bij het artikel te komen, aldus HP/De Tijd.

3.3. De kantonrechter overweegt dat volgens artikel 15a Aw niet als een inbreuk op het auteursrecht op een werk wordt beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of voor een uiting met een vergelijkbaar doel, als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. het werk waaruit geciteerd wordt is rechtmatig openbaar gemaakt;

2. het citeren is in overeenstemming met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd;
3. artikel 25 Aw (betreffende de persoonlijkheidsrechten van de auteur) in acht wordt genomen;
4. voor zover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, op duidelijke wijze wordt vermeld.

3.4. Niet wordt betwist door ██████ dat de website van HP/De Tijd kan worden beschouwd als een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of een uiting met een vergelijkbaar doel. Evenmin staat ter discussie dat de Van der G.-foto rechtmatig openbaar is gemaakt (voorwaarde 1).

3.5. Ten aanzien van voorwaarde 2 kan uit vaste rechtspraak nog het volgende worden opgemaakt. Zowel de aard als de omvang van de opgenomen verveelvoudigingen dienen binnen de grenzen te blijven van hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is. Dit moet worden uitgelegd in samenhang met de strekking van het auteursrecht om aan de maker van een werk bescherming te bieden: aan het exploitatierecht mag geen wezenlijk afbreuk worden gedaan. Indien het gaat om reproducties van gehele werken van beeldende kunst gaat het om de vraag of de reproductie een zodanig ondergeschikt onderdeel van die tekst vormen dat door de opname in die tekst de reproductie niet meer als een vorm van exploitatie van die werken kan worden beschouwd (HR 22 juni NJ 1991, 268 Zienderogen kunst). In het geval een illustratie uit een besproken boek wordt afgedrukt bij een boekbespreking moet worden aangenomen dat dit toelaatbaar is mits de afbeelding samen met de tekst van de bespreking redelijkerwijs kan worden beschouwd als een geheel dat ertoe strekt om aan de lezer een indruk van dat boek te geven. Van belang hierbij kan zijn het verband tussen tekst en afbeelding. Van een toelaatbaar citaat zal geen sprake zijn als bijvoorbeeld door de omvang in vergelijking met de tekst of de wijze van opmaak een zodanige nadruk komt te liggen op de afbeelding dat zij in overwegende mate de functie van versiering van dat dagblad of tijdschrift verkrijgt (HR 26 juni 1992, BIE 1993, 5 Damave/Trouw).

3.6. Aan ██████ kan worden toegegeven dat het artikel kwantitatief en kwalitatief beperkt is en de foto een substantieel deel van dit artikel vormt. Verder blijkt uit de afdruk van de website dat de foto tweemaal zichtbaar is (eenmaal groot en eenmaal klein). De opmerking van HP/De Tijd dat de kleine foto enkel een hyperlink bevat naar het artikel maakt dit niet anders. Het citaatrecht is echter een zwaarwegend en diep geworteld recht dat een belangrijke bouwsteen is voor de vrijheid van meningsuiting. Voor de te maken afweging is het relevant dat HP/De Tijd een opinieblad is dat met het artikel verslag doet van een actuele en wezenlijke discussie over de spanning tussen het recht op vrijheid van meningsuiting en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. De wijze waarop de Van der G.-foto is afgedrukt op de voorpagina van De Telegraaf vormt hiervoor de basis. Goede kennisneming van de wijze waarop De Telegraaf de foto heeft afgedrukt, draagt bij aan het hierover te voeren debat. Door HP/De Tijd is de Van der G.-foto ook enkel afgebeeld als onderdeel van de voorpagina van De Telegraaf en niet als afzonderlijke afbeelding. Dat de omvang van de foto wellicht ook wat kleiner had kunnen zijn, en om onduidelijke redenen de foto ook tweemaal zichtbaar is, doet aan het voorgaande niet af. Door ██████ is in algemene bewoordingen aangegeven dat zijn exploitatierecht is aangetast. Zonder nadere toelichting, die ontbreekt, is echter niet in te zien dat de publicatie van de Van der G.-foto als onderdeel van de voorpagina van De Telegraaf de exploitatie van de afzonderlijke

afbeelding aantast. Uit het voorgaande volgt dat de foto op de website zowel functioneel als proportioneel is en dat daarmee ook aan voorwaarde 2 is voldaan.

3.7. Ten aanzien van voorwaarde 3 en 4 stelt [REDACTED] nog dat zijn naam niet, althans onvoldoende is vermeld. De kantonrechter overweegt dat, anders dan HP/De Tijd stelt, de vermelding van [REDACTED] op de in De Telegraaf afgedrukte foto onvoldoende is om vast te stellen dat de naam van de maker is vermeld. Nog daargelaten dat deze vermelding moeilijk leesbaar is, leest de kantonrechter daar enkel "[REDACTED]" waaruit volgt dat de naam van de maker niet (volledig) is vermeld. Het artikel begint echter met de opmerking "*Bosjes-en vuilnisbakkenfotograaf [REDACTED] liep Volkert gisteren tegen het lijf*" en iets verder staat: "*[REDACTED] is in ieder geval harstikke trots dat zijn foto het gesprek van de dag is.*". Hiermee is de naam van de maker weliswaar niet op een gebruikelijke wijze, maar wel afdoende duidelijk vermeld.

3.8. Bij deze uitkomst van de procedure wordt [REDACTED] als de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld in de proceskosten aan de zijde van HP/De Tijd. HP/De Tijd heeft gevorderd om [REDACTED] te veroordelen in de werkelijk gemaakte proceskosten. Nu HP/De Tijd echter heeft verzuimd om opgave van deze kosten te doen, kan deze vordering niet worden toegewezen en zal [REDACTED] worden veroordeeld in de forfaitaire proceskosten. Deze worden begroot op (2 punten × € 200,--) € 400,-- aan advocaatkosten. Ook worden de gevorderde nakosten toegewezen.

BESLISSING

De kantonrechter:

- I. wijst de vorderingen van [REDACTED] af;
- II. veroordeelt [REDACTED] in de proceskosten aan de zijde van HP/De Tijd begroot op € 400,-- en de nakosten, welke worden begroot op € 131,-- zonder betekening, dan wel € 199,-- in het geval van betekening, te voldoen binnen veertien dagen na dagtekening van het vonnis, te vermeerderen met de wettelijke rente, tot de dag van volledige betaling;
- III. verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Aldus gewezen door B.T. Beuving, kantonrechter, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 25 september 2015 in tegenwoordigheid van de griffier.

De griffier

De kantonrechter

Voor grossie conform
De griffier van de rechtbank Amsterdam

